

Arbetsmiljöguide:

Byggarbetsmiljösamordnare för utförande av ett byggnads- eller anläggningsarbete (Bas-U)

Om guiden:

Arbetsmiljöguiden beskriver Bas-U:s uppgifter och ger verktyg för Bas-U att genomföra uppdraget.

Innehåll

1. Introduktion	2
1.1. Syfte med den här arbetsmiljöguiden	2
1.2. Målgrupp	2
1.3. Omfattning och avgränsningar	2
1.4. Arbetsmiljöguidens upplägg	2
2. Bas-U-uppdraget	3
2.1. Övergripande beskrivning av Bas-U-uppdraget	3
2.2. Bas-U som ett uppdrag inom entreprenaden eller som ett uppdrag skilt från entreprenaden	3
2.3. Handläggare Bas-U	4
3. Förutsättningar för Bas-U	6
3.1. Handläggare Bas-U:s utbildning, kompetens och erfarenhet	6
3.2. Förutsättningar i byggprojektet	7
3.2.1. Förutsättningar som skapas av byggherren	7
3.2.2. Förutsättningar som skapas inom Bas-U som juridisk person	7
3.2.3. Hantera eventuella brister avseende förutsättningar för Bas-U-uppdraget	8
4. Rekommenderade aktiviteter och arbetsätt för handläggare Bas-U	9
4.1. Inför produktionsstart	9
4.1.1. Överlämningsmöte(n) mellan byggarbetsmiljösamordnare	10
4.1.2. Identifiera och hantera projektets arbetsmiljörisker	10
4.1.3. Uppdatera arbetsmiljöplan och ha den tillgänglig	11
4.1.4. Tidplanering	13
4.1.5. Planera personalutrymmen	13
4.1.6. Planera för tillträde till byggarbetsplatsen	13
4.1.7. Planera för ordning och reda	13
4.1.8. Planera för skyddsombudens medverkan	14
4.1.9. Ge klartecken samt informera om arbetsmiljöarbetet och samordningen	14
4.2. Löpande aktiviteter under produktionen	15
4.2.1. Säkerhetsintroduktioner samt möten för samordning och information	15
4.2.2. Uppföljning och kontroller	17
4.3. Avslut och erfarenhetsåterföring	20
4.3.1. Arbetsmiljödokumentation för framtida arbeten	20
4.3.2. Erfarenhetsåterföring	20

1. Introduktion

1.1. Syfte med den här arbetsmiljöguiden

Syftet med arbetsmiljöguiden är att, med föreskriften AFS 2023:3 som grund, beskriva Bas-U:s uppgifter samt ge verktyg för Bas-U att genomföra uppdraget.

1.2. Målgrupp

Primär målgrupp för arbetsmiljöguiden är organisationer/personer som åtar sig rollen som Bas-U/handläggare Bas-U. En annan målgrupp kan vara de personer som tar fram rutiner för Bas-U. Arbetsmiljöguiden är även av intresse för andra roller och aktörer, t.ex. byggherrar, Bas-P, skyddsombud, KMA och arbetsgivare till samtliga företag som befinner sig på byggarbetsplatsen.

1.3. Omfattning och avgränsningar

Till grund för denna arbetsmiljöguide ligger Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS 2023:3) om projektering och byggarbetsmiljösamordning – grundläggande skyldigheter. Utifrån projektets arbetsmiljörisker kan även andra föreskrifter innebära ytterligare Bas-U uppgifter, till exempel uppgifter för att säkerställa att asbest eller sprängning hanteras korrekt, men dessa omfattas inte av denna arbetsmiljöguide.

Arbetsmiljöguiden inriktar sig huvudsakligen på projekt som bedrivs som en entreprenad och beskrivningen av Bas-U:s uppgifter görs därmed utifrån det sammanhanget. Arbetsmiljöguiden fokuserar inte på serviceuppdrag som beställs via arbetsorder.

1.4. Arbetsmiljöguidens upplägg

I arbetsmiljöguidens kapitel 2 ges en övergripande beskrivning av vad Bas-U-uppdraget innebär, och kapitel 3 beskriver förutsättningar för att kunna genomföra Bas-U-arbetet på ett tillfredsställande sätt. Kapitel 4 rekommenderar aktiviteter och arbetssätt för Bas-U inför och under produktion samt vid överlämning för avslut av uppdrag.

2. Bas-U-uppdraget

2.1. Övergripande beskrivning av Bas-U-uppdraget

Bas-U är samordnare för arbetsmiljöfrågor som hanteras under utförandet av ett byggnads- eller anläggningsarbete och arbetar på uppdrag av Byggherren. Bas-U ska bland annat delta i planeringen och samordna arbeten i byggskedet så att en entreprenör inte utsätter andra för risker.

Det som styr Bas-U:s arbete finns beskrivet i arbetsmiljölagen (bl.a. 3 kap 6§) samt Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om Projektering och byggarbetsmiljösamordning – grundläggande skyldigheter (AFS 2023:3) och Utformning av arbetsplatser (AFS 2023:12). AFS 2023:3 beskriver främst systematiken och det samordnande uppdraget. Det finns ytterligare föreskrifter som styr Bas-U:s arbete, t.ex. sådana som berör projektets arbetsmiljörisiker. Det ingår i Bas-U:s uppdrag att identifiera vilka föreskrifter som behöver följas. Nedan ges några exempel på sådana föreskrifter:

- Risker vid vissa typer av arbeten (AFS 2023:13) som bl.a. beskriver byggnads- och anläggningsarbete, asbest, bergarbete, dykeriarbete
- Risker i arbetsmiljön (AFS 2023:10) som bl.a. beskriver buller och vibrationer, fall och ras, hälsofarliga eller onödigt tröttande fysiska belastningar, och kemiska riskkällor (kemikalier, kvartshaltigt damm m.m.)
- Arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning - säker användning (2023:11) som bl.a. beskriver användning av byggnadsställningar, stegar och arbetsbockar, motorsågar, lyftanordning och lyftredskap, besiktning av lyftanordning och val/användning av personlig skyddsutrustning.

Bas-U kan antingen vara en juridisk person som förfogar över lämplig handläggare eller en fysisk person som själv är lämplig eller förfogar över lämplig handläggare.

2.2. Bas-U som ett uppdrag inom entreprenaden eller som ett uppdrag skilt från entreprenaden

Byggherren kan utse sin egen organisation till Bas-U. I de fall Byggherren inte själv åtar sig Bas-U så kan antingen en extern konsult anlitas för Bas-U-uppdraget eller så kan Bas-U-uppdraget vara ett uppdrag inom entreprenaden där huvudentreprenören oftast utses till Bas-U. Arbetsformerna skiljer sig en del beroende på om Bas-U-uppdraget är skilt från entreprenaden eller en del av den.

När **Bas-U är en del av entreprenaden** använder Bas-U, i organiseringen av sitt arbetsmiljöarbete, vissa av de verktyg och möten som produktionsledningen använder för att planera och styra entreprenaden. Exempelvis kan entreprenadens tidplanarbete nyttjas för att säkerställa att olika yrkesgrupper arbetar utan att utsätta varandra för risker och APD-planeringen kan nyttjas till att planera för en säker kransamordning eller planera för gångstråk som skiljs från fordon m.m. När det gäller möten så kan möten med underentreprenörer användas för att hantera samordningsfrågor och produktionsledningens dagliga genomgång användas för att informera om nytillkomna risker och eventuella avspärningar.

När **Bas-U inte är en del av entreprenaden** (byggherren utser sig själv till Bas-U eller anlitar en extern konsult som Bas-U) behöver byggherren se till att huvudentreprenören involverar Bas-U i såväl tidplanarbetet som APD-planeringen så att det finns möjligheter för Bas-U att påverka. Bas-U behöver ha en dialog med huvudentreprenören för att ta reda på deras mötesstruktur och identifiera vilka av huvudentreprenörens möten som Bas-U deltar på och vilka eventuella egna möten som Bas-U behöver kalla till. Möten med skyddsombuden som är en del av den gemensamma skyddsverksamheten är Bas-U alltid ansvarig för.

I denna arbetsmiljöguide har Bas-U:s uppgifter beskrivits oberoende av om Bas-U är en del av entreprenaden eller inte.

2.3. Handläggare Bas-U

En handläggare är en fysisk person som ser till att Bas-U:s uppgifter genomförs. Handläggaren utför normalt själv uppgifterna men kan också se till att andra som Bas-U förfogar över, som har erforderlig kompetens och erfarenhet, utför vissa uppgifter. Handläggare Bas-U är den som ska säkerställa att samtliga Bas-U-uppgifter genomförs.

Figuren visar hur handläggare Bas-U kan ta hjälp av andra lämpliga personer. Exempelvis kan handläggare Bas-U genomföra de flesta uppgifterna själv och ta in specifik expertis vid behov eller så kan handläggare Bas-U ta hjälp av flera andra lämpliga personer för olika Bas-U-uppgifter.

HANDLÄGGARE BAS-U

Ex. expert brandsäkerhet

HANDLÄGGARE BAS-U

Ex. genomför
säkerhetsintroduktioner

Ex. granskar UE:s
dokumentation

Ex. kontrollera att alla
följer regler

Ex. är lyftsamordnare

I vissa stora och komplexa byggprojekt kan det behövas flera handläggare, exempelvis om det är skiftarbete som pågår kontinuerligt. Då är det viktigt med en samordning mellan dessa handläggare och att det är tydligt var gränserna mellan deras olika arbetsområden går.

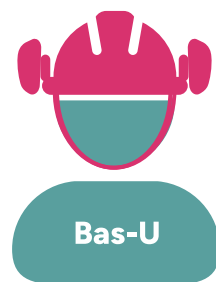
Bas-U:s uppgifter är desamma oavsett om handläggare Bas-U även har andra uppgifter i projektet eller om det är en person som enbart är handläggare Bas-U. Det innebär att om handläggare Bas-U även är platschef så ingår det i den personens uppgifter att genomföra både platschefsuppgifter och Bas-U-uppgifter. Figuren nedan exemplifierar förenklat ett utdrag av några uppgifter som utförs av platschef respektive handläggare Bas-U och hur dessa genomförs när Bas-U och platschef är samma person.

Platschef

Exempel på uppgifter:

- Hålla morgonmöten
- Ta fram en tidplan
- Ta fram en APD-plan

Handläggare Bas-U

Exempel på uppgifter:

- Delta på morgonmöten och informera om arbetsmiljö
- Bli involverad i tidplanarbetet alt. granska tidplanen ur ett arbetsmiljöperspektiv
- Bli involverad i APD-planeringen alt. granska så ytor finns för avfallscontainrar att man skilt gående från fordonstrafik m.m.

Platschef + Handläggare Bas-U

Exempel på uppgifter:

- Hålla morgonmöten inkl. informera om arbetsmiljö
- Ta fram en tidplan och beakta den ur ett arbetsmiljöperspektiv
- Ta fram en APD-plan och beakta att det finns ytor för avfallscontainrar, att man skilt gående från fordonstrafik m.m.

Denna arbetsmiljöguide omfattar enbart Bas-U:s uppgifter.

3. Förutsättningar för Bas-U

För att Bas-U-arbetet ska kunna utföras på ett bra sätt krävs såväl förutsättningar i form av utbildning, kompetens och erfarenhet hos handläggare Bas-U som förutsättningar i projektet.

3.1. Handläggare Bas-U:s utbildning, kompetens och erfarenhet

Byggherren ska se till att den Bas-U som väljs för uppdraget förfogar över handläggare Bas-U som har den utbildning, kompetens och erfarenhet som uppgiften kräver med hänsyn till projektets storlek, komplexitet och risknivå. Handläggare Bas-U bör normalt ha en **utbildning** som minst omfattar:

- arbetsmiljöarbete inklusive praktiskt samordningsarbete i byggprojekt
- arbetsmiljöbestämmelser för byggherrar, projektörer och byggarbetsmiljösamordnare
- föreskrifterna om byggnads- och anläggningsarbete, utformning av arbetsplatser, systematiskt arbetsmiljöarbete, social och organisatorisk arbetsmiljö
- övriga föreskrifter om arbetsmiljörisker som förekommer i byggprojektet, bland annat fysiska, fysikaliska, tekniska, kemiska och ergonomiska risker

Storleken, komplexiteten och risknivån på projektet som ska samordnas är avgörande för hur omfattande **erfarenhet** handläggare Bas-U behöver, men i princip behövs följande för att kunna uppfylla sitt ansvar:

- erfarenhet av utförande av byggnads- och anläggningsarbete
- erfarenhet från arbete med samordning, ledning och styrning av byggprojekt

Kompetenser och erfarenheter, men även personlighetsdrag och förhållningssätt, som stärker rollen som Bas-U och ger goda förutsättningar att utföra uppdraget, sammanfattas i figuren nedan.

HANDLÄGGARE BAS-U

KOMPETENS

- ✓ Grundläggande arbetsmiljökunskap och kunskap om arbetsmiljölagstiftningen
- ✓ Kunskap om Byggherrens, Bas-Ps och arbetsgivarens arbetsmiljöansvar
- ✓ Beteendekunskap, faktorer som påverkar människors risktagande
- ✓ Kunskap om att organisera arbetsmiljöarbetet under byggskedet
- ✓ Mycket goda kunskaper om byggprocessen
- ✓ Kunskap om grundläggande avtalsrätt och spelregler på entreprenadområdet
- ✓ Kunna organisera arbetsmiljöarbetet
- ✓ Ledaregenskaper och ett coachande arbetssätt
- ✓ Tydligt kunna kommunicera förväntningar på och vikten av arbetsmiljöfokus
- ✓ Förstärka önskade beteenden
- ✓ Kunna ha svåra samtal och kunna hantera konflikter

ERFARENHET

- ✓ Erfarenhet som handläggare Bas-U
- ✓ Erfarenhet av byggnads- och anläggningsarbete
- ✓ Erfarenhet från arbete med planering och styrning av byggprojekt

FÖRHÅLLNINGSSÄTT

- ✓ Positivt bemötande
- ✓ Arbetsmiljöambassadör
- ✓ Samarbetsvillig
- ✓ Säkerhetskulturfokus
- ✓ Kunskapssökande och vågar ställa dumma frågor
- ✓ Pedagogiskt bemötande

PERSONLIGHET

- ✓ Nyfiken och intresserad - frågar snarare än konfronterar
- ✓ Kommunikativ
- ✓ Modig
- ✓ Drivande
- ✓ Lagspelare
- ✓ Situationsanpassad
- ✓ Kritiskt tänkande

3.2. Förutsättningar i byggprojektet

3.2.1. Förutsättningar som skapas av byggherren

Oavsett om Bas-U-uppdraget utförs inom byggherrens organisation, upphandlas som ett konsultuppdrag eller ingår som en del i ett entreprenadåtagande ansvarar byggherren för att Bas-U har de förutsättningar som behövs för att kunna utföra sina arbetsmiljöuppgifter. Det innebär bland annat att handläggare Bas-U (och de personer som eventuellt tilldelats Bas-U-uppgifter av handläggare Bas-U) kan använda tillräckligt med tid på de aktiviteter som omfattas av Bas-U:s uppdrag.

Byggherren ansvarar för att utse lämplig Bas-U och är den som ytterst ansvarar för att Bas-U har erforderlig kompetens. Om handläggare Bas-U behöver bytas ut ska Byggherren informeras och ges möjlighet att godkänna den nya handläggaren. Vid behov ska Byggherren se till att åtgärder vidtas för att åstadkomma en säker arbetsmiljö.

3.2.2. Förutsättningar som skapas inom Bas-U som juridisk person

En juridisk person som åtar sig Bas-U-uppdrag är entreprenören om det är en del av entreprenaden, en konsultorganisation om Bas-U-uppdraget genomförs av en konsult eller byggherrens organisation om byggherren åtar sig Bas-U.

När den juridiska organisationen är byggherren så är skapas förutsättningarna av den egna organisationen.

När den juridiska organisationen är en entreprenör eller en konsult har den som ansvarar för anbudet (som ofta blir ombud) en stor påverkan på förutsättningarna för genomförandet av Bas-U-uppdraget då den beslutar om anbudssumman. En annan som påverkar förutsättningarna är chefen till handläggare Bas-U (i många projekt är detta samma person om anbudsansvarig).

Den som är **ansvarig för anbudet** ansvarar för att samtliga delar i förfrågningsunderlaget uppfylls gentemot Byggherren, inklusive Bas-U-åtagandet om det är en del av entreprenaden/konsultuppdraget. Anbudsansvarig behöver därför skapa bra förutsättningar för genomförandet genom att:

- Säkerställa att Bas-U har erforderlig kompetens för aktuellt uppdrag.
- Säkerställa tid och budget för Bas-U-uppdraget i offert-/anbudsfasen.
- Säkerställa fysiska förutsättningar för genomföranden i offert-/anbudsfasen, dvs. att de fysiska förhållandena är tillräckliga för att kunna bedriva ett bra arbetsmiljöarbete. I de fall brister identifieras i de fysiska förhållandena bör anbudsansvarige framföra detta till beställare/byggherre.

Även **handläggare Bas-U:s chef** har ett ansvar i sin roll som arbetsgivare att ge rätt förutsättningar och därmed säkerställa en god arbetsmiljö.

3.2.3. Hantera eventuella brister avseende förutsättningar för Bas-U-uppdraget

I de fall handläggare Bas-U under genomförandet upplever att förutsättningar saknas för att kunna genomföra Bas-U-uppdraget med en god arbetsmiljö är det viktigt att handläggaren tydligt kommunicerar till sin chef vad som brister och vad som behövs för att uppdraget ska kunna genomföras, så att chefen kan agera. Om chefen inte är ombud bör även ombudet informeras. Handläggare Bas-U bör dokumentera denna kommunikation.

Om bristerna är av den karaktär att Bas-U:s organisation inte har mandat att påverka bristerna så kontaktas byggherren. Handläggare Bas-U behöver tydliggöra vilka de bristfälliga förutsättningarna är och varför Bas-U-organisationen inte har möjlighet att påverka dessa. Exempel på förutsättningar kan vara mycket omfattande ÄTA-arbeten med behållna tidsramar, att markförutsättningarna inte stämmer med den geotekniska undersökningen eller att sidoentreprenörer vägrar följa Bas-U-regler.

4. Rekommenderade aktiviteter och arbetssätt för handläggare Bas-U

Detta avsnitt beskriver rekommenderade aktiviteter och arbetssätt för handläggare Bas-U. Här beskrivs vad handläggare Bas-U ska genomföra, antingen på egen hand eller genom att se till att uppgifterna blir genomförda av någon annan.

Bas-U-uppdraget beskrivs utifrån vad som ska göras **inför produktion** (förberedelser före produktionsstart), **under produktion** och **vid överlämning för avslut** av uppdrag. För varje steg ges förslag till lämpliga aktiviteter och eventuella verktyg som stödjer handläggare Bas-U i dessa aktiviteter.

4.1. Inför produktionsstart

Inför att produktionen ska starta har Bas-U ett antal uppgifter att genomföra som förberedelse inför att arbeten ska påbörjas.

En inledande uppgift för handläggare Bas-U är att organisera arbetsmiljöarbetet och planera för hur arbetsmiljösamordningen ska genomföras för att förebygga arbetsmiljörisiker som kan uppstå under byggskedet. Omfattningen av Bas-U:s arbetsmiljöarbete ska motsvara byggprojektets storlek, komplexitet och risknivå. I praktiken innebär det att planera för följande delar:

- hur riskhanteringen ska genomföras
- hur tidplanering och APD-planering ska genomföras
- vilka möten som samordningsfrågor ska hanteras
- hur kommunikationen ska genomföras
- hur processen inför att ge klartecken till entreprenörerna att påbörja sitt arbete
- hur samarbetet med projektets skyddsombud ska ske
- hur uppföljningen ska genomföras
- gemensamma åtgärder för att hantera specifika risker

Resultatet av hur arbetsmiljöarbetet ska bedrivas beskrivs i Arbetsmiljöplanen.

4.1.1. Överlämningsmöte(n) mellan byggarbetsmiljösamordnare

En viktig utgångspunkt för Bas-U-uppdraget är en bra överlämning från Bas-P och det är Byggherren som ska se till att en överlämning sker. Arbetsmiljöplan och uppgifter om arbetsmiljöarbetet i övrigt ska inför byggskedet lämnas över till Bas-U, vilket ska ske vid överlämningsmöte(n) där även byggherren bör vara delaktig. Även andra aktörer, t.ex. projektörer, kan vara lämpliga att ta med i dessa möten.

Vid överlämningsmöte(n) mellan Bas-P och Bas-U ska Bas-P informera om innehållet i arbetsmiljöplanen såsom arbetsmiljöorganisation och beskrivna åtgärder för de särskilda riskerna som kvarstår. Bas-P bör även informera om de lösningar som valts bort utifrån arbetsmiljö, samt tidplan och APD-plan. Det bör även klargöras hur kommunikation och samverkan ska ske mellan Bas-P och Bas-U under utförandeskedet. Fortsätter projektering under produktion, vilket är vanligt, så ska färdigprojekterade delar överlämnas från Bas-P till Bas-U i etapper vartefter de blir klara, och flera möten kan då behövas. Hur arbetsmiljödokumentationen ska färdigställas och av vem behöver också klargöras i överlämning från Bas-P till Bas-U.

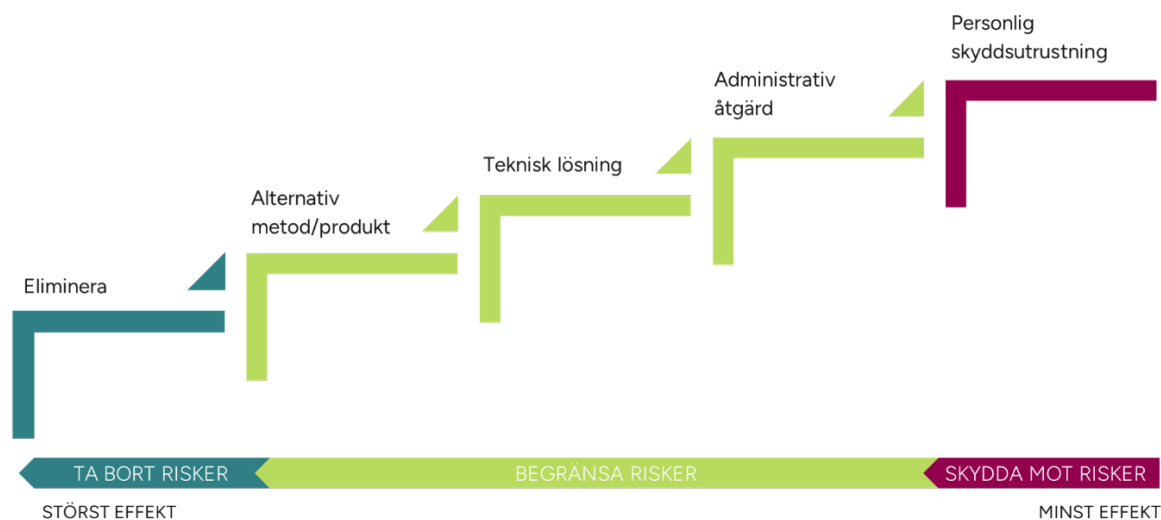
Som stöd vid överlämning från Bas-P till Bas-U har Håll Nollan tagit fram en agenda (*Överlämningsmöte Bas-P–Bas-U*).

4.1.2. Identifiera och hantera projektets arbetsmiljörisker

Redan under anbudsskedet bedöms och planeras för hur projektets arbetsmiljörisker ska hanteras enligt de grundprinciper som anges nedan. Vid överlämningsmötet mellan handläggare Bas-P och handläggare Bas-U går Bas-P bl.a. igenom arbetsmiljöplanen. De arbetsmiljörisker som inte hanterats under projekteringen och därmed kvarstår blir del av underlag till Bas-U för att uppdatera arbetsmiljöplanen. Ytterligare underlag för att hantera arbetsmiljörisker och vid behov uppdatera arbetsmiljöplanen är de underlag entreprenörerna ska lämna in innan de får starta sitt arbete samt riskbedömningar och arbetsberedningar för enskilda arbetsmoment. Inrapporterade olyckor, tillbud och riskobservationer utgör också underlag för att identifiera nytillkomna arbetsmiljörisker. För att förebygga arbetsmiljörisker ska Bas-U arbeta metodiskt med riskerna enligt Arbetsmiljöverkets grundprinciper genom att identifiera, undvika, bedöma och hantera risker. De risker som inte har kunnat undvikas helt ska efter bedömning hanteras genom åtgärder enligt följande principer:

- åtgärda riskerna vid källan
- ersätta farliga ämnen med ämnen som är ofarliga, eller mindre farliga
- prioritera gemensamma skyddsåtgärder framför individuella
- ta hänsyn till den tekniska utvecklingen
- ta hänsyn till människors olika förutsättningar
- ge klara och tillräckliga instruktioner som alla berörda kan förstå

Åtgärdsstrappan nedan (baserad på ISO 45001) är ett sätt att omsätta grundprinciperna i praktiken. Åtgärder med så stor effekt som möjligt bör eftersträvas. Flera olika åtgärder för att hantera samma risk kan behöva genomföras.

4.1.3. Uppdatera arbetsmiljöplan och ha den tillgänglig

Syftet med arbetsmiljöplanen

Arbetsmiljöplanen är ett styrande dokument för hur bland annat arbetsmiljösamordningen och samarbetet i projektet ska ske. Syftet med arbetsmiljöplanen är att förebygga arbetsmiljörisker i byggskedet. I god tid innan det första bygg- och anläggningsarbetet påbörjas, ska handläggare Bas-P överlämna den upprättade arbetsmiljöplanen till handläggare Bas-U samt lämna uppgifter i övrigt om arbetsmiljöarbetet som skett tidigare i projektet.

Tillgänglighet, uppdatering och översättning till olika språk

Bas-U ska se till att arbetsmiljöplanen finns tillgänglig på byggarbetsplatsen så fort de första arbetena påbörjas. Detta kan göras genom att arbetsmiljöplanen tillgängliggörs i pappersformat och/eller i digitalt format, t.ex. via QR-kod, för att underlätta versionshantering och hantering på utbredda arbetsplatser.

Bas-U uppdaterar och anpassar arbetsmiljöplanen efter hur arbetet fortskrider samt vid förändringar i exempelvis organisation, arbetsmetoder som används, förutsättningar för hur arbetet kan utföras och utifrån lärdomar från olyckor, tillbud och riskobservationer.

Bas-U ska se till att alla som arbetar på byggarbetsplatsen enkelt kan ta del av och förstå de delar av arbetsmiljöplanen som berör dem. Som minimum bör projektets ordnings- och skyddsregler översättas till de språk som behövs för att alla arbetstagare på byggarbetsplatsen ska förstå dessa. Även information om organisation för projektets arbetsmiljöarbete och brand- och nödlägesberedskap behöver kommuniceras och förstås av alla i projektet. Användning av tolk eller ordlös kommunikation kan också vara en möjliggörare för att fler ska kunna ta del av och förstå de gemensamma delarna av arbetsmiljöplanen på ett enkelt sätt. Övriga delar av arbetsmiljöplanen, som riktar sig till arbetsledningen och personer med uppgifter i projektets arbetsmiljöarbete, behöver finnas tillgängligt på de projektspråk som används för kommunikation i projektet.

Innehåll

Den arbetsmiljöplan som Bas-P lämnar över till Bas-U bör innehålla följande:

- Organisation för projektets arbetsmiljöarbete
 - Byggherre och kontaktuppgifter till byggherrens representant
 - Bas-P och handläggare för Bas-P
 - Person med särskild kompetens om konstruktionen för en tillfällig konstruktion eller samverkande (temporär såväl som permanent) konstruktion
 - Rutiner för samarbete och byggarbetsamordning under projekteringen inklusive de forum där byggarbetsmiljösamordningen bedrivs, startworkshop Bas-P och projektörer, projekteringsmöten, granskningsmöten.
 - Beslut om projektspråk och hantering av översättning av arbetsmiljöplanens delar
- Hur samordning med annan verksamhet som pågår samtidigt, t.ex. fast driftställe med pågående verksamhet, ska ske
- Hur samordning med andra byggprojekt som pågår samtidigt i samma geografi ska ske
- Styrning av särskilda risker – beskrivning av hur riskerna ska hanteras. Inarbete delar som beskrivs i Håll Nollans arbetsmiljöstandarder och -guider för vissa av de särskilda riskerna

Bas-U uppdaterar och kompletterar arbetsmiljöplanen med följande innehåll:

- Organisation för projektets arbetsmiljöarbete
 - Bas-U och handläggare för Bas-U (i större projekt även vilka som ingår i Bas-U:s organisation och vilka arbetsuppgifter dessa ansvarar för) inklusive rutin för hantering av kontaktperson vid tillfällena då arbeten pågår och handläggare Bas-U inte finns på plats samt hur denne kontaktas
 - Skyddsombud som finns på arbetsplatsen
 - Personer som har utbildning i första hjälpen
 - Person(er) med särskild kompetens som leder specifika arbetsmoment såsom
 - Lyftoperationer - lyftsamordnare och lyftledare
 - Schaktningsarbete - schaktansvarig
 - Sprängarbete - sprängarbas
 - Rivning
 - Arbete med asbest eller asbesthaltigt material
 - Arbete med passerande fordonstrafik när trafiken skiljs med trafikanordningar
 - Arbete med hårdplaster
 - Arbete med fångdammar och kassuner
- Rutiner för samarbete och samordning i byggprojektet
 - Klartecken för start av arbeten inklusive uppgifter som ska lämnas till Bas-U
 - Säkerhetsintroduktion
 - Möten som hanterar samordningsfrågor
 - Möten med entreprenörers skyddsombud
 - Kontroll och uppföljning av arbetsmiljöarbete
 - Skyddsronder
 - Rapportering av olyckor, tillbud och riskobservationer
 - Bas-U:s skyldighet att avbryta arbete vid omedelbar och allvarlig fara och förslag att uppmuntra samtliga på arbetsplatsen att uppmäna att ta "Time-out"
- Brand- och nödlägesberedskap såsom första hjälpen, krisstöd samt brand/utrymning
- Projektets ordnings- och skyddsregler. Bas-U ska se till att det finns gemensamma ordnings- och skyddsregler.
- Styrning av särskilda risker – beskrivning av hur riskerna ska hanteras uppdateras.

4.1.4. Tidplanering

Arbete ska planeras så att olika arbetsmoment inte utförs samtidigt på samma plats och på ett sådant sätt att det uppstår risk för ohälsa eller olycksfall. För att kunna styra över de gemensamma aktiviteterna och se till att arbetsmiljösynpunkter beaktas är det viktigt att huvudentreprenören involverar Bas-U i tidplaneringen i ett tidigt skede samt vid större revideringar. I de fall Bas-U inte blir involverad tidigt behöver Bas-U kontakta byggherren så att Bas-U blir det. I de fall Bas-U är en del av entreprenaden behöver arbetsmiljösynpunkter beaktas vid tidplanearbetet. När byggherren följer upp tidplanen ska uppföljningen även innehålla eventuella konsekvenser för arbetsmiljön och se till att tidplanen justeras eller att andra åtgärder vidtas. Om Bas-U upplever att detta inte genomförs så bör byggherren informeras.

4.1.5. Planera personalutrymmen

Bas-U ska på den avsedda ytan som byggherren tilldelat se till att det finns erforderligt med personalutrymmen, toaletter och duschar för de som ska arbeta på arbetsplatsen. Personalutrymmena ska finnas på plats redan när det första bygg- och anläggningsarbetet startar. Personalutrymmena löses oftast genom en "bodetablering" men kan också vara anpassade utrymmen i befintliga lokaler. Som stöd för dimensionering av bodetableringen eller planering för användning av befintliga lokaler – se foldern "Personalutrymmen Tillfälliga arbetsplatser" som Byggindustrins centrala arbetsmiljöråd (BCA) tagit fram.

4.1.6. Planera för tillträde till byggarbetsplatsen

Bas-U ska se till att enbart behöriga personer får tillträde till byggarbetsplatsen. Lämpligen planeras staket och tillträden till byggarbetsplatsen såsom grindar och rotationsgrindar i APD-planen.

4.1.7. Planera för ordning och reda

Bas-U ska se till att byggarbetsplatsen hålls i god ordning och städas regelbundet vilket är viktiga delar för att upprätthålla en produktiv, säker och hälsosam arbetsplats. Att det i ordnings- och skyddsregler finns beskrivet om kontinuerlig städning och att damm ska förebyggas vid källan är en del och den andra är att planera för att underlätta avfallshanteringen med erforderliga kärl etc.

Exempel APD-planering

Ett verktyg för att ha god ordning på arbetsplatsen är att planera hur ytorna ska disponeras genom en arbetsplatsdispositionsplan, APD-plan. APD-planen är även ett verktyg för att synliggöra vissa "samordningsrisker" så att de kan förebyggas, t.ex. genom att skilja gående från fordon och maskiner i rörelse, att ha erforderligt påkörningsskydd för fasadställning, att säkerställa utrymme för lossningsplats, att planera så att fordon inte behöver backa, att det finns ytor för personalutrymmen, att placera avfallskärl eller brandfarligt material brandsäkert samt för att kranars placering samordnas. APD-planen kan även användas för att planera staket, grindar m.m. så att enbart behöriga ges tillträde.

Bas-U ska bli involverad av huvudentreprenören när denne tar fram och uppdaterar APD-planen. Bas-U behöver även vara involverad när APD-planen löpande ses över utifrån förändrade förutsättningar. Om delar av byggnadsverket eller anläggningen ska tas i drift behöver APD-planen uppdateras för att även beakta säkerheten för exempelvis hyresgäster och allmänhet (3:e person).

4.1.8. Planera för skyddsombudens medverkan

Bas-U ska organisera en gemensam skyddsverksamhet på byggarbetsplatsen och i denna ska skyddsombud involveras. I praktiken kan det innebära att:

- Tidigt bjuda in till dialog med de aktörer och skyddsombud som finns på arbetsplatsen om hur samverka med dem ska ske
- Planera för hur skyddsombud ska involveras i skyddsronder
- Planera för och genomföra regelbundna arbetsmiljömöten med skyddsombud där såväl huvudentreprenörens egna skyddsombud som underentreprenörernas skyddsombud bjuds in
- Möjliggöra att skyddsombud kan samverka sinsemellan
- Om entreprenören saknar skyddsombud bör det regionala skyddsombudet bjudas in

Agendan för möten inom skyddsverksamheten kan innehålla:

- Samordningsarbetet inklusive informationsutbyte
- Info om arbetsmiljöplanen inklusive brandskyddsarbete och nödlägesberedskap
- Dialog om behov av uppdatering av arbetsmiljöplanen
- Tillämpning av grundprinciper för att förebygga arbetsmiljörisker
- Arbetsplatsens utformning
- Genomgång av tidplan
- Genomgång av inrapporterade olyckor, tillbud och riskobservationer och/eller arbetsmiljöproblem som kan lösas gemensamt
- Brandskyddsarbetet
- Nödlägesberedskap

4.1.9. Ge klartecken samt informera om arbetsmiljöarbetet och samordningen

Ge klartecken

Bas-U ska kontrollera att varje entreprenör (såväl huvudentreprenör som underentreprenörer och deras ev. underentreprenörer) lämnat vissa uppgifter innan denne ges klartecken att påbörja sitt arbete för första gången. De uppgifter/dokument som ska granskas avser de arbeten som entreprenören ska genomföra. Oftast begär Bas-U en sedvanlig riskbedömning med handlingsplan från entreprenören. Dokumentationen ska minst beröra arbetsmoment:

- där arbete med särskild risk förekommer samt hur dessa risker avses hanteras
- där entreprenörens arbete kan orsaka faror för andra på arbetsplatsen
- där entreprenörens risker kan åtgärdas genom samordning

Bas-U kan också passa på att kontrollera att entreprenörernas personal har den kompetens som krävs, till exempel genom att kontrollera att utbildningsbevis är giltiga.

När uppgifterna för ovan erhållits, granskats och anses vara godtagbara ger Bas-U klartecken till entreprenörerna. Håll Nollan rekommenderar att Bas-U dokumenterar vilka dokument som granskats och godkänts samt om vissa förbehåll finns (se Håll Nollans *Mall för klartecken*). Exempel på ett förbehåll skulle kunna vara att det finns arbetsmoment som sker senare under produktionen där entreprenören inte vid tidpunkten kunnat beskriva hur riskerna avses hanteras. Lämpligen specificerar

Bas-U att för dessa arbetsmoment krävs en skriftlig riskbedömning och arbetsberedning som ska godkännas innan de får påbörjas.

För underentreprenörer görs granskningen lämpligen innan huvudentreprenören har startmöte med underentreprenören, så att Bas-U kan ge återkoppling under startmötet.

Ett möjligt sätt att säkerställa att arbeten inte startas olovligen är att huvudentreprenören avvaktar med att registrera ID06-kortet till projektets inpassering till dess att klartecken givits (<https://www.id06.se>)

Huvudentreprenörens startmöte med underentreprenörer och eventuella sidoentreprenörer

Startmötet är ett möte där huvudentreprenören, och Bas-U, i god tid innan underentreprenören ska påbörja sitt arbete går igenom viktiga delar inom arbetsmiljö. Startmötet utgör ett forum för att tydliggöra vilka spelregler som gäller och möjliggör för alla parter att föra dialog och ställa frågor till varandra. Deltagare vid mötet är personer som ska leda arbetet på plats och Bas-U. Exempel på sådant som hanteras på startmötet utifrån arbetsmiljö är att:

- tydliggöra riktlinjer och förväntningar kring arbetsmiljö- och säkerhetsarbetet i projektet
- gå igenom Arbetsmiljöplanen inklusive ordnings- och skyddsregler och kontaktinformation
- informera hur samordningen kommer genomföras
- kontrollera underentreprenörens dokumentation inför att ge klartecken. Om dokumentationen inte lämnats in innan mötet, kontrollera att den lämnas in. Om dokumentationen inkommit tidigare och Bas-U hunnit granska, ge återkoppling på denna
- tydliggöra vilken kontaktinformation som gäller för den specifika arbetsplatsen samt instruktioner för brand och utrymningsvägar

Bas-U kan även kalla till ett möte där enbart arbetsmiljöfrågorna hanteras.

4.2. Löpande aktiviteter under produktionen

I Bas-U-uppdraget ingår att genomföra en mängd löpande aktiviteter under produktionen. Utöver aktiviteterna nedan behöver många av de planer som tas fram inför produktionsstart, såsom Arbetsmiljöplan, APD-plan och tidplan uppdateras vid förändringar under produktionen. Ytterligare överlämningsmöten mellan Bas-P och Bas-U kan också behövas, till exempel om projektering fortgår under produktionskedet.

4.2.1. Säkerhetsintroduktioner samt möten för samordning och information

En viktig Bas-U-uppgift är att informera samtliga på arbetsplatsen om hur samarbete och samordning ska ske. Dessutom ska Bas-U informera alla berörda om innehållet i arbetsmiljöplanen (se 4.1.4).

Bas-U ska se till att både information och introduktion är begriplig för de personer som den riktar sig till. Informationen ska anpassas till olika personers förutsättningar att ta till sig den, och om det behövs ska Bas-U se till att introduktionen och informationen finns på olika språk.

Kommunikation är tvåvägstrafik, att informera handlar inte bara om att berätta utan också om att lyssna, öppna för följdfrågor och svara. Ett bra sätt att försäkra sig om att mottagaren förstått är att låta denne återberätta vad som sagts.

Säkerhetsintroduktioner

Bas-U ska se till att samtliga som ska arbeta på byggarbetsplatsen får en säkerhetsintroduktion innan de går ut på byggarbetsplatsen. Introduktionen är lika viktig för alla som ska arbeta självständigt på arbetsplatsen; huvudentreprenörens personal, under- och sidoentreprenörernas personal, konsulter och byggherrens personal med flera. Introduktionen ersätter aldrig den hantering av arbetsmiljörisker som alltid måste vara specifik för varje arbetsmoment. Introduktionen bör genomföras av Bas-U på plats, åtminstone i de delar som berör Bas-U:s arbete såsom exempelvis arbetsmiljöplanen. Andra delar kan ske digitalt om det bedöms lämpligt.

En rätt genomförd säkerhetsintroduktion är förutsättningen för att samtliga på arbetsplatsen ska känna till arbetssätt, de krav som ställs på arbetsplatsen, vilka risker och åtgärder som är aktuella på arbetsplatsen samt att man ska kontakta Bas-U om man upplever att samordningen inte fungerar, så att Bas-U kan vidta åtgärder. Det är viktigt att få alla att förstå vad som gäller. Genom att samtliga som är verksamma på arbetsplatsen har fått rätt information, kan Bas-U lättare ställa krav på efterlevnad, ge positiv återkoppling när regler efterlevs och vid brister tillämpa konsekvenser.

Besökare kan ges en kortare säkerhetsintroduktion under förutsättning att dessa har en ledsagare som visar dem runt.

För mer information, se Håll Nollans Arbetsmiljöstandard för säkerhetsintroduktion.

Möten för samordning och information

Bas-U ska organisera samarbetet mellan entreprenörerna och samordningen av deras verksamheter, och behöver olika möten för detta. Här ges exempel på olika typer av möten för styrning och ledning av entreprenaden som är lämpliga för Bas-U att nyttja för samordning och information under produktionens gång. Vilka typer av möten och deras intervall anpassas till projektets storlek och komplexitet. I de fall Bas-U inte är en del av entreprenaden behöver handläggare Bas-U delta på dessa möten.

- **Huvudentreprenörens produktionsmöte:** Ett internt möte för produktionssamordning och information som vanligtvis hålls varje vecka. Mötet brukar ledas av platschef där arbetsledare, projektingenjör och övriga från entreprenörens produktionsledning deltar. Samordningsfrågorna handlar om information av kommande arbeten, eventuella förändringar i tidplanen eller andra förutsättningar som ändrats. Information kan handla om nya avtal som slutits, kommande leveranser m.m. Mötet hanterar även oönskade händelser såsom olyckor och tillbud. Bas-U ska delta för att stämma av hur eventuella förändringar påverkar arbetsmiljön och vid behov se till att åtgärder vidtas.
- **Huvudentreprenörens möten med underentreprenörer:** Huvudentreprenören genomför möten med underentreprenörerna med vissa intervall. Mötet leds vanligtvis av platschef och deltagare är underentreprenörernas arbetsledare. En del av agendan hanterar samordningsfrågor, exempelvis eventuella förändringar i tidplanen, kommande arbeten där arbeten påverkar varandra, eventuella brister i arbetsmiljön som behöver hanteras bättre m.m. Mötet kan också användas till uppföljning. Bas-U ska delta för att stämma av hur eventuella förändringar påverkar arbetsmiljön och vid behov se till att åtgärder vidtas.

- **Produktionsledningens dagliga genomgång** (även kallat morgonmöten):
Huvudentreprenören kan hålla en daglig genomgång för samtliga på byggarbetsplatsen som syftar till att få samsyn kring dagens aktiviteter. Det är ett kort möte med en tydlig struktur som både informerar om dagens aktiviteter och risker samt fångar upp erfarenheter från gårdagen. Mötet kan även fånga upp om någon känner till tillbud eller observationer som inte inrapporterats. Läs mer om mötet i Håll Nollans arbetsmiljöguide *Produktionsledningens dagliga genomgång*.

Medverkande vid andras möten:

- **Delta vid byggmöten**
Byggmöten är ett möte mellan kontraktsparterna (beställare och entreprenör) där löpande frågor rörande entreprenaden avhandlas. I många fall hanteras arbetsmiljöfrågor på dessa möten, så Bas-U bör delta.
- **Delta vid möten när flera projekt ska samordnas**
När flera byggprojekt med olika byggherrar pågår samtidigt inom samma geografiska område behöver byggherren tydliggöra gränsdragningar och ansvarsområden mellan dessa, samt hur samordningen ska fungera. När byggherren utsett en person att samordna riskerna är Bas-U:s roll att delta och bidra på dessa samordningsmöten. Bas-U behöver informera om de risker som projektet utsätts för från andra projekt och som behöver samordnas, samt bidra till konstruktiva lösningar när det egna projektet utsätter andra projekt för risker.
- **Samverka med samordningsansvarig på fast driftställe**
Samordningsansvarig på ett fast driftsställe ska se till att skyddsarbetet samordnas. Ett fast driftsställe kan vara, till exempel, en skola, ett sjukhus, en industri eller ett kontor där verksamheten pågår parallellt med projektet. Samordningsansvarig på det fasta driftstället ska se till att samråd kommer till stånd med den som utsetts till handläggare Bas-U. Handläggare Bas-U ska i sin tur alltid informera och samråda med den samordningsansvarige om det projekt där Bas-U är verksam har risker och/eller arbetsmoment som kan påverka det fasta driftstället, så att risker för olycksfall och/eller ohälsa kan förebyggas.

4.2.2. Uppföljning och kontroller

Bas-U ska kontrollera och följa upp entreprenörernas arbetsmiljöarbete, kontrollera tekniska anordningar (maskiner, lyftanordningar, trycksatt utrustning m.m.) samt byggnadsställningar, bygghissar och väderskydd. Nedan beskrivs några uppföljningar och kontroller som Bas-U ska genomföra.

Närvaro ute i produktionen

Arbetet kan vara välorganiserat och välplanerat på förhand men för att kontrollera hur väl arbetsmiljöarbetet fungerar i praktiken behöver Bas-U löpande vara närvarande ute i produktionen. Närvaron på byggarbetsplatsen behöver anpassas till projektets storlek, komplexitet och aktuella risker.

Granska entreprenörernas riskbedömningar/arbetsberedningar

Om entreprenören inte kunnat redovisa i förväg (inför att klartecken ska ges) hur riskerna kring ett arbete kommer hanteras, behöver Bas-U se till att riskbedömning och arbetsberedning granskas och godkänns innan dessa arbeten påbörjas. De uppgifter som ska granskas är desamma som de Bas-U granskar inför att ge klartecken (se 4.1.8).

För mer information, se Håll Nollans Arbetsmiljöstandard för riskbedömning av arbetsmoment, Arbetsmiljöguide för riskbedömning i arbetsberedning samt Mall för riskbedömning i arbetsberedning.

Kontroll av att personer med särskild kompetens leder specifika arbetsmoment

Bas-U ska säkerställa att vissa specifika arbetsmoment leds av en person med särskild kompetens för arbetet. Exempel på specifika arbetsmoment är lyftoperationer, schaktningsarbete, sprängningsarbete, rivning, arbete med asbest eller asbesthaltigt material, arbete med passerande fordonstrafik när trafiken skiljs med trafikordningar, samt arbete med fångdammar och kassuner.

Kontroll av person som ansvarar för tillfällig eller samverkande konstruktion

Bas-U ska se till att en person som har särskild kompetens om konstruktionen i fråga:

- säkerställer att ansvarsfördelningen mellan de olika aktörerna i byggskedet blir tydlig
- ser till att aktörerna som är involverade under byggskedet har fått information från planeringen och projekteringen
- kontrollerar att konstruktionen som helhet monteras, används och eventuellt demonteras i enlighet med handlingar framtagna vid projekteringen

Kontroll av tekniska anordningar, byggnadsställningar och väderskydd

Kontroller ska ske av såväl arbetsgivare till personal som använder utrustningen, som av Bas-U. Nedan beskrivs de kontroller som Bas-U behöver genomföra.

- **Kontroll av tekniska anordningar**

Bas-U ska försäkra sig om att de tekniska anordningar som används på arbetsplatsen är kontrollerade, besiktigade eller provade och godkända enligt gällande regler. Tekniska anordningar ska kontrolleras regelbundet och vissa ska dessutom även besiktigas eller provas. Med teknisk anordning menas olika typer av maskiner såsom kranar och dess lyftanordningar, hissar, hjullastare, grävmaskiner och liftar.

Bas-U ska även försäkra sig om att förare till lyftanordningar har tillräcklig kompetens och nödvändiga tillstånd. Exempel på tillstånd som kan krävas är skriftliga tillstånd från entreprenörens arbetsgivare att arbetstagare får använda lyftanordningar.

Bas-U kan säkra att nödvändiga kontroller, besiktningar och utbildningar är genomförda genom att entreprenörerna får visa upp besiktningsintyg, dokumentation av underhåll och kontroll samt utbildningsintyg. Detta kan göras i samband med introduktion på byggarbetsplatsen, vid skyddsronder, genom utförda stickprov och/eller säkerhetsmöten. Bas-U bör även kontrollera att entreprenörerna har egna rutiner som säkerställer att kontroller genomförs.

- **Kontroll av allmänna skyddsanordningar**

Bas-U ska se till att utrustning och installationer som skaffats för att användas i arbetet kontrolleras innan de tas i bruk, samt att de kontrolleras och underhålls när de används. Det som Bas-U bör kontrollera är:

- Förbindelseleder (t.ex. gångstråk, ramper och trappor)
- Skyddsanordningar för att förebygga fall (t.ex. skyddsräcken, skyddstäckningar över öppningar och gångbryggor) eller förmildra konsekvens av fall (skyddsnet)
- Trafikanordningar och avstängningsanordningar
- Hantering av sprängämnen/farliga varor/brandfarliga varor
- Installationer för energidistribution

- Brandredskap, branddetektorer och alarmsystem
 - Utrymningsvägar
 - Insatsvägar för räddningstjänst
 - Första hjälpen-tavlor
- **Kontroll av ställningar och väderskydd**

Bas-U ska ta del av ställningsdokumentation, såsom montageanvisning och eventuella ställningsberäkningar. Montageanvisningen ska finnas tillgänglig på arbetsplatsen innan ställningen lämnas över från ställningsentreprenören till Bas-U, vare sig den lämnas över i etapper eller i sin helhet. Bas-U vid övertagandet genomför Bas-U en gemensam syn tillsammans med ställningsentreprenören.
 - **Fortlöpande kontroll**

För ställningar och väderskydd som används av flera arbetsgivare i byggnads- och anläggningsarbete ska Bas-U ha överinseende över den fortlöpande kontrollen. Det är särskilt viktigt att kontrollera ställningens underpallning, förankring, skyddsräcken, säkring av komponenter, särskilt arbetsplans-komponenter, tillträdesleder och väderskyddets tak, inklusive fastsättning och behov av snöskottning. Det kan vara lämpligt att ha riktade skyddsronder för den fortlöpande kontrollen.

Det är också viktigt att särskilt kontrollera en ställning som varit utsatt för stark vind, annan väderlek som kan ha påverkat den, samt när den varit utsatt för någon annan oförutsedd händelse eller stått oanvänd en längre tid.

Om ställningar eller väderskydd har brister som har betydelse ur arbetsmiljösynpunkt får de inte användas innan bristerna har åtgärdats.

Genomföra skyddsronder

Skyddsronder är ett sätt att följa upp förhållandena på arbetsplatsen och genomförs i enlighet med de intervall som beskrivs i Arbetsmiljöplanen. I perioder då arbetsplatsen förändras mycket är det lämpligt att genomföra skyddsronder varje vecka, medan det i andra perioder kan räcka med varannan vecka.

Det kan vara bra att använda sig av både generella skyddsronder och riktade skyddsronder. På generella skyddsronder följs riskerna på samtliga ytor upp och på riktade skyddsronder följs vissa viktiga delar, utifrån skede och risker, upp. Exempelvis kan det handla om byggnadsställningar, skyddsräcken, tillträdesleder, mobila arbetsplattformar eller damm.

Skyddsronder genomförs av Bas-U eller den som tilldelats denna uppgift tillsammans med huvudentreprenör, underentreprenörer och skyddsombud. Det är bra om även byggherren är representerad på skyddsronder. Skyddsronder kan även behöva genomföras på ytor utanför arbetsområdet för att säkerställa säkerheten för 3:e man.

Ta del av incidentrapporteringen

Bas-U ska ha möjlighet att ta del av inkommen incidentrapportering gällande olyckor, tillbud och riskobservationer. Det kan göras vid regelbundna arbetsmiljömöten.

Agera vid brister

Bas-U ska se till att ett arbete som medför en omedelbar och allvarlig fara för liv eller hälsa avbryts eller förändras till dess att arbetsmiljörisken har åtgärdats. Bas-U bör också uppmuntra alla till att stoppa arbetet ifall osäkerhet eller risk upplevs.

Om en entreprenör inte följer Bas-U:s anvisningar i frågor som har betydelse för arbetsmiljön i byggskedet ska Bas-U informera byggherren om detta. Detta gäller även om det finns allvarliga risker för ohälsa eller olycksfall i byggskedet som Bas-U inte själv kan se till att åtgärda utifrån de förutsättningar som finns. Det är lämpligt att ha på förhand bestämda avstämningar med byggherren för att lyfta sådant.

Se även avsnitt 3.2.3 om att hantera brister avseende förutsättningar för Bas-U-uppdraget.

4.3. Avslut och erfarenhetsåterföring

Inför överlämning av byggnadsverket bör Bas-U få klargjort från Byggherren om Bas-U-uppdraget upphör när byggnadsverket överlämnats eller om det fortgår under tiden för att åtgärda ev. besiktningsanmärkningar. Klargörandet bör dokumenteras i ett byggmötesprotokoll.

4.3.1. Arbetsmiljödokumentation för framtida arbeten

Syftet med arbetsmiljödokumentationen är att den ska ge relevant information kopplad till arbetsmiljöfrågor som kan vara till hjälp vid eventuella framtida arbeten, som kan behöva utföras under objektets livslängd.

Arbetsmiljödokumentationen ska beskriva:

- objektets konstruktion (detta finns oftast beskrivet i relationshandlingar)
- objektets utformning (detta finns oftast beskrivet i relationshandlingar)
- vilka material och byggprodukter som använts (etta finns beskrivet i relationshandlingar, tillsammans med drift- och skötselinstruktioner och kemdatatablad)

Det är Byggherren som ska se till att arbetsmiljödokumentationen upprättas. Det är Bas-P som ska arbeta fram arbetsmiljödokumentationen och det är Bas-U som ska genomföra, eller låta någon annan genomföra, alla de anpassningar som krävs i arbetsmiljödokumentationen. Utifrån ovan är det lämpligt att vid överlämningsmöte mellan Bas-P och Bas-U gå igenom vem som gör vad.

4.3.2. Erfarenhetsåterföring

Syftet med erfarenhetsåterföring inom arbetsmiljö och säkerhet är att skapa ett lärande för samtliga aktörer och roller inom projektet. Det är lämpligen byggherren som bjuder in till erfarenhetsåterföring och utöver Bas-U bör även Bas-P, projektörer, utvalda entreprenörer och deras skyddsombud vara delaktiga.

För att få till en bra erfarenhetsåterföring är det lämpligt att på ett systematiskt sätt samla på sig erfarenheter löpande under projektets gång. Erfarenhetsmöten kan hållas löpande men bör hållas åtminstone efter avslutat projekt. Erfarenhetsåterföringen kan avse exempelvis de förutsättningar som byggherren skapat för Bas-U i form av tider, information, engagemang, stöd och resurser, men även vad som fungerat bra och mindre bra i arbetsmiljöarbetet som har bedrivits av Bas-U.